מהדורה למורה – האמנציפציה – שוויון זכויות ליהודים

- מטרה: תרגול מושגים, ציר זמן, דמויות, סיבה ותוצאה וניתוח מקור ביחידה "האמנציפציה – שוויון זכויות ליהודים".
- זמן מומלץ: 30 דקות
- מסלול: עולים · חט"ב · תיכון
- הפעילות באתר: https://historia-et-hachadasha.sites.tab.bot/yechida-emancipatzia.html

הנחיות להפעלה

- הדף מבוסס על תוכן עמוד היחידה באתר (מושגים, ציר זמן, דמויות, מקורות).
- לוודא: שוויון ליהודי אוסטריה-הונגריה – 1867 (החוקה של דצמבר 1867)
- לוודא: שנות חייו של קלרמון-טונר 1757–1792
- לוודא: 'הצו המביש' של נפוליאון – 1808 (ל-10 שנים)
- בגרסה זו: שפה פשוטה ומשפטים קצרים, ומילון קטן בתחילת הדף. מומלץ לעבור על המילון יחד לפני התרגול.

מפתח תשובות

קוראים ומבינים

#	תשובה
1	נכון
2	לא נכון – השנה הנכונה: 1807
3	נכון
4	לא נכון – השנה הנכונה: 1806
5	נכון
6	נכון

בוחרים תשובה

#	תשובה
1	א – מתן שוויון זכויות אזרחיות ופוליטיות לקבוצה שהייתה מופלית, כאן – ליהודים.

#	תשובה
2	א – ניהול עצמי של הקהילה היהודית: בתי דין, גביית מסים ומוסדות חינוך משלה.
3	ג – צו של יוסף השני (1782) שהקל על היהודים באוסטריה ודרש מהם השתלבות בתרבות המדינה.

מי זה?

#	תשובה
1	ד – קיסר אוסטריה; 'כתב הסובלנות' 1782
2	ב – חבר האספה הלאומית בצרפת; תמך בשוויון ליהודים כיחידים
3	ג – שליט צרפת; אספת הנכבדים והסנהדרין
4	א – הוגה יהודי; טען שאפשר להיות יהודי שומר מצוות ואזרח נאמן

סדר הזמן

#	תשובה
1	'כתב הסובלנות' של הקיסר יוסף השני באוסטריה
2	שוויון זכויות לכל יהודי צרפת
3	כינוס ה'סנהדרין' בפריז
4	שוויון זכויות ליהודים באיחוד גרמניה

כותבים

#	תשובה
—	3 משפטים קצרים; 2 מילים מהמילון.

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

האמנציפציה – שוויון זכויות ליהודים – דף תרגול

קראו את המשפטים הקצרים. אחר כך ענו על השאלות.

מילון קטן – מילים חשובות

מילה		הסבר פשוט
אמנציפציה		מתן שוויון זכויות אזרחיות ופוליטיות לקבוצה שהייתה מופלית, כאן (emancipation (equal rights))
אוטונומיה קהילתית		ניהול עצמי של הקהילה היהודית: בתי דין, גביית מסים ומוסדות חינוך משלה.
כתב הסובלנות		צו של יוסף השני (1782) שהקל על היהודים באוסטריה ודרש מהם השתלבות... (tolerance)
'העסקה' של האמנציפציה		שוויון זכויות ליהודים כיחידים בתמורה לוויתור על ייחוד לאומי וקהילתי. (emancipation (equal rights))
אספת הנכבדים		כינוס של נציגים יהודים שכינס נפוליאון ב-1806 כדי לבחון את נאמנותם...
הסנהדרין של נפוליאון		גוף של רבנים ואנשי ציבור שכונס ב-1807 ואישר את תשובות אספת הנכבדים.

חלק א' – קוראים ומבינים

סמנו: נכון או לא נכון.

#	משפט	נכון	לא נכון
1	לפני האמנציפציה היו ליהודים הגבלות רבות.	○	○
2	בשנת 1782: כינוס ה'סנהדרין' בפריז.	○	○
3	אמנציפציה היא שוויון זכויות.	○	○
4	בשנת 1790: נפוליאון מכנס את 'אספת הנכבדים' היהודית.	○	○

#	משפט	נכון	לא נכון
5	צרפת נתנה ליהודים שוויון ב-1791.	◯	◯
6	היהודים קיבלו זכויות כמו כל האזרחים.	◯	◯

חלק ב' – בוחרים תשובה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה פירוש המושג "אמנציפציה"?

א) מתן שוויון זכויות אזרחיות ופוליטיות לקבוצה שהייתה מופלית, כאן – ליהודים.

ב) גוף של רבנים ואנשי ציבור שכונס ב-1807 ואישר את תשובות אספת הנכבדים.

ג) שנאת יהודים שהתבססה במאה ה-19 על טיעונים גזעניים ולאומיים ולא רק דתיים.

2. מה פירוש המושג "אוטונומיה קהילתית"?

א) ניהול עצמי של הקהילה היהודית: בתי דין, גביית מסים ומוסדות חינוך משלה.

ב) היטמעות בתרבות הרוב עד כדי טשטוש או נטישה של הזהות היהודית.

ג) שוויון זכויות ליהודים כיחידים בתמורה לוויתור על ייחוד לאומי וקהילתי.

3. מה פירוש המושג "כתב הסובלנות"?

א) גוף של רבנים ואנשי ציבור שכונס ב-1807 ואישר את תשובות אספת הנכבדים.

ב) מתן שוויון זכויות אזרחיות ופוליטיות לקבוצה שהייתה מופלית, כאן – ליהודים.

ג) צו של יוסף השני (1782) שהקל על היהודים באוסטריה ודרש מהם השתלבות בתרבות המדינה.

חלק ג' – מי זה?

התאימו: שם ← מה הוא עשה.

#		אות	
1	יוסף השני	____	א. הוגה יהודי; טען שאפשר להיות יהודי שומר מצוות ואזרח נאמן
2	סטניסלס דה קלרמון-טונר	____	ב. חבר האספה הלאומית בצרפת; תמך בשוויון ליהודים כיחידים
3	נפוליאון בונפרטה	____	ג. שליט צרפת; אספת הנכבדים והסנהדרין
4	משה מנדלסון	____	ד. קיסר אוסטריה; 'כתב הסובלנות' 1782

חלק ד' – סדר הזמן

מספרו 1–4: מה היה ראשון? מה היה אחרון?

מספר	שלב
____	שוויון זכויות לכל יהודי צרפת
____	'כתב הסובלנות' של הקיסר יוסף השני באוסטריה
____	שוויון זכויות ליהודים באיחוד גרמניה
____	כינוס ה'סנהדרין' בפריז

חלק ה' – כותבים

כתבו 3 משפטים קצרים על "האמנציפציה – שוויון זכויות ליהודים". השתמשו ב-2 מילים מהמילון.

- משפט 1: מתי ואיפה?
- משפט 2: מה קרה?
- משפט 3: מה חשוב בזה?

✂️ **כרטיס יציאה**

מילה חדשה בעברית:

דבר אחד שהבנתי:

איך הרגשתי? 😀 🙂 😐